

POSTANOWIENIE

Dnia 27 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z odwołania Z.O. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Z.
w L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Legnicy

przy udziale P.A., A.B., Z.B., A.B.1, M.G., Ł.H., P.J., A.J., I.K., D.K., K.M., K.N.,
D.P., B.S., T.S., P.S., J.W., R.W., W.B., J.D., J.D.1, W.J., D.K., D.K., R.K., G. L.,
M.Ł., M.M., P.P., S.P., D.P.1, K.S., S.S., T.S.1, W.W., A.W., R.A., D.D., M.K., A.M.,
R.M., M.T., L.U., T.D., R.K.1, D.K.1, J.M., Z.R., A.R., D.T., Z.W. i D.Z.

o składki na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz o
ubezpieczenia społeczne,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 27 maja 2025 r.,

zażalenia odwołującego się na postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z dnia 27 maja 2024 r., sygn. akt III AUa 846/22, III WSC U 46/24,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyniku skargi kasacyjnej wniesionej przez Z.
O., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Z. w L., od wyroku Sądu
Apelacyjnego we Wrocławiu z 14 lutego, postanowieniem z dnia 27 maja 2024 r. w
pkt I. ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia w części dotyczącej decyzji w

przedmiocie składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na kwotę 1.107 zł; w pkt 2. odrzucił skargę kasacyjną w części dotyczącej decyzji w przedmiocie składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

W uzasadnieniu postanowienia z dnia 27 maja 2024 r. Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że przedmiotem niniejszego postępowania jest odwołanie płatnika składek Z.O. od kilku decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy, w tym jednej stwierdzającej kwotę składek należnych organowi rentowemu od płatnika składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz osobnych dotyczących podlegania ubezpieczeniom społecznym przez ubezpieczonych wymienionych w postanowieniu z tytułu umów zlecenia z w/w płatnikiem składek i ustalenie z tego tytułu wysokości podstawy wymiaru składek z tytułu każdej z umów, co powoduje, że rozpatrywana sprawa niewątpliwie w zakresie wszystkich decyzji zalicza się do spraw o prawa majątkowe.

Płatnik składek za pośrednictwem zawodowego pełnomocnika złożył skargę kasacyjną od całości wyroku Sądu drugiej instancji, w której jako wartość przedmiotu zaskarżenia od decyzji stwierdzającej kwotę składek należnych organowi na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wskazał kwotę 30.744 zł.

Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że o ile sprawy dotyczące objęcia ubezpieczeniami społecznymi w/w ubezpieczonych z tytułu zakwalifikowania ich zatrudnienia w spornych okresach z umowy zlecenia przez organ, należą do kategorii spraw wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego i przysługuje od nich skarga kasacyjna niezależnie od wartości przedmiotu sporu, o tyle sprawa o składki na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych do kategorii spraw wymienionych w tym przepisie nie należy i tzw. „kasacyjność” takiej sprawy zależy od faktu czy wartość przedmiotu zaskarżenia przekracza 10.000 zł.

Sąd Apelacyjny w postępowaniu wywołanym przedmiotową skargą kasacyjną uznał, że skarżący kasacyjnie płatnik składek wskazał nieprawidłowo wartość przedmiotu zaskarżenia co do decyzji o składki na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, wyliczając kwotę 30.744 zł. Skarżący nie wskazał jednocześnie sposobu wyliczenia tej kwoty. Jednakże na podstawie

trzech decyzji z 21 lipca 2017 r. Sąd Apelacyjny ustalił, że kwota łączna należnych organowi rentowemu składek z tego tytułu wynosi łącznie 1.106 zł 19 gr.

Płatnik składek wniósł zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 27 maja 2024 r., zaskarżając to postanowienie w części określonej w punkcie II - odrzucenie skargi kasacyjnej w części dotyczącej decyzji w przedmiocie składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Żalący się wniósł o uwzględnienie niniejszego zażalenia i uchylenie postanowienia w zaskarżonej części oraz o orzeczenie o kosztach postępowania, w tym o kosztach zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Autor zażalenia zarzucił postanowieniu z dnia 27 maja 2024 r. naruszenie art. 9 i 10 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie praw pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy poprzez niezastosowanie oraz art. 398² § 1 k.p.c.

Skarżący zauważył że pkt I postanowienia jest niezaskarżalny (tak również wynika z postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2024 r., III UZ 18/23).

W opinii skarżącego w uzasadnieniu postanowienia Sąd niesłusznie stwierdził, że sprawa z decyzji o składki na Fundusz nie należy do kategorii spraw wymienionych art. 398² § 1 k.p.c. i tzw. „kasacyjność” takiej sprawy zależy od faktu, czy wartość przedmiotu zaskarżenia przekracza 10.000 zł czy nie.

Zdaniem skarżącego w przedmiotowej sprawie jest oczywiste i bezsporne, że płatnik nie kwestionował wysokości składek na Fundusz ani ich pobór, lecz tytuł ubezpieczenia społecznego. Przedmiotowa sprawa jest więc sprawą o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

Istnienie tytułu ubezpieczenia społecznego, co jest przedmiotem niniejszej sprawy, jest warunkiem sine qua non istnienia obowiązku odprowadzenia składek na Fundusz, zgodnie z art. 9 i 10 ustawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest niezasadne.

Wymaga podkreślenia, że z ukształtowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego co do zakresu kontroli sądu w postępowaniu w sprawach z zakresu

ubezpieczeń społecznych wynika jednoznacznie, że odwołanie od decyzji organu rentowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych pełni wprawdzie rolę pozwu i wszczyna postępowanie sądowe (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 1998 r., II UK 105/98, OSNAPiUS 1999 nr 16, poz. 529 oraz z dnia 26 września 2005 r., II UZ 52/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 254), jednakże przeniesienie sprawy na drogę sądową przez wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego ogranicza się do okoliczności uwzględnionych w decyzji, spornych między stronami, a poza tymi okolicznościami spór sądowy nie może zaistnieć (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 601 oraz z dnia 25 maja 1999 r., II UKN 622/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 591). W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ k.p.c., art. 477¹⁴ k.p.c.; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 601; z dnia 20 stycznia 2010 r., II UZ 49/09, LEX nr 583831; z dnia 22 lutego 2012 r., II UK 275/11, LEX nr 1215286 czy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 309/09, LEX nr 604210), w granicach jej treści i zakresu odwołania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że sprawa o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, o której mowa w art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c., to sprawa, w której spór dotyczy istnienia obowiązku podlegania danej osoby fizycznej ubezpieczeniom społecznym z któregokolwiek tytułu wymienionego w art. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 266). Oznacza to, że poza wymienionymi kategoriami spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych (o przyznanie i wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego), w każdej innej sprawie o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia.

W rezultacie, w sprawie, w której organ rentowy ustala kwotę składek należnych organowi rentowemu od płatnika składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, spór przedmiotowo dotyczy składek na ubezpieczenia społeczne, a nie podlegania ubezpieczeniu. Sprawa ta nie należy zatem do kategorii wymienionej w art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c., a o dopuszczalności

skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 stycznia 2017 r., II UZ 68/16, LEX nr 2209114; z dnia 21 kwietnia 2015 r., II UZ 8/15, OSNP 2017 nr 3, poz. 34; z dnia 15 kwietnia 2015 r., I UK 470/14, LEX nr 1751284; z dnia 5 grudnia 2017 r., I UZ 52/17, LEX nr 2434481; z dnia 16 czerwca 2020 r., I UK 330/19, LEX nr 3033209). Przedmiot sprawy wyznaczały decyzje pozwanego organu, a sporna decyzja co do której Sad Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną dotyczyła składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

M.G.

[a.ł]